

Metin And ve Çarşı Ressamları

Metin And'ın Osmanlı Tasvir Sanatları konulu derleme ve çalışmalarının birinci cildi, "Minyatür" başlığıyla **Yapı Kredi Yayınları** arasında çıkmıştı. "Osmanlı Tasvir Sanatları 2: Çarşı Ressamları" kitabını M. Sabri Koz ve Tülün Değirmenci yayına hazırladı. Yine **Yapı Kredi Yayınları** prestij kitap titizliği ile basıp okuyucusu ile buluşturuldu.

Metin And'ın 1985'te "Çarşı Ressamları"ndan söz etmiş. İlk örnekleri yayımlayan F. Taeschner bu resimleri minyatür olarak adlandırmış. Bunları benzerlerinden ayırmayı, tasvir sanatlarının farklı bir dalı olarak tanıtmayı, **Metin And** denemiş, dünyanın dört bir yanına dağılmış olan "Çarşı Resmî Albümleri"nin görüntülerini bin bir güçlükle temin edip yazılarında, kitaplarında kullanmış.

Osmanlı Tasvir **Sanatları**'nın ikinci cildi olan Çarşı Ressamları, 1985-2007 arasında yayımlanmış on iki makale ve Tülün Değirmenci'nin uzun bir giriş yazısıyla bütünlülmüş.

M. Sabri Koz "Osmanlı Tasvir **Sanatları** 2: Çarşı Ressamları" kitabının "Sunuş" yazısında, kitabın gün yüzüne çıkış öyküsünü ve **Metin And** için önemini anlatıyor:

"... Öyle sanıyorum 60 ya da 70'li yıllarda, kimsenin görmediği bir dosyası vardı konuyla ilgili. Yazılarında böyle bir **kitap** dosyasından söz ediyor ama babasının terekesini en iyi bilen Esra And böyle bir dosyaya rastlamadığını söyledi. Öyleyse ya bir gün beğenmedi yaptığı işi ve imha etti ya da birçok kez altüst olmuş hayatının bir evresinde kaybetti. O'nun kendisine biçtiği görev, Osmanlı tasvir **sanatlarının** bir dalı olarak gördüğü "çarşı ressamları"na ve bu dala hizmet edenleri tanıtmaktı. Hoca'nın "çarşı ressamları"yla ilgili yazılan kronolojik olarak bir araya getirildi. Esra And, olağanüstü bir gayretle Metin Bey'den kalan diaların çok büyük bir kısmını tasnif edilmiş bir halde istifademize sundu, sağ olsun... Hacettepe Üniversitesi **Sanat Tarihi** Bölümü öğretim üyesi Tülün Değirmenci, kitaba Metin Bey'in çarşı ressamlarıyla ilgili çalışmalarını değerlendiren ve bu resimlerin bulunduğu albümlerin Osmanlı hayatı, tasvir ve gösterim **sanatları**, giyim kuşam tarihi gibi konular bakımından önemini ele alan bir makale kaleme aldı: "Giriş: **Metin And** ve Çarşı Ressamlarının Serencâmı". Tülün Hanım'ın varlığı, yazısı, birikimi bu projeye güç kattı, orta direk oldu.

Tülün Değirmenci, giriş yazıları ile "Sultanlar", "Saraylılar", "Askerler", "Dervişler", "Şehirli-ler", "Hikâye Kahramanları" konularında tasvirleri seçip açıklamalar kaleme almış. M. Sabri Koz ise, "Sokak Satıcıları", "Gezici Esnaf" konularında katkılar vermiş. Bu katkılarla ölümünün on birinci yılında arzusu yerine getirilmiş.

PAY

Ahmet
ÖZDEMİR

Metin And ve "Çarşı Ressamları"na hazırlayan M. Sabri Koz'la Tülün Değirmenci hakkında da kısa bilgi vermek istiyorum:

METİN AND, 1927'de İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Konservatuvara devam etti. Londra ve ABD'de tiyatro ve bale konusunda incelemeler yaptı. Türk Etnografya ve Folklor Derneği başkanlığı yaptı. DTCF Tiyatro Bölümü'nde öğretim üyeliği yaptı. Eleştiri yazıları yazdı. Tiyatro tarihi, Ortaoyunu, Karagöz ve Türk Seyirlik Oyunları'nı konu alan **kitapları** önemli bir boşluğu doldurdu. Yurt dışında yayımlanan kimi ansiklopedilerin "Türkiye", "Türk Tiyatrosu", "Türk Edebiyatı" gibi maddelerini yazdı. 30 Eylül 2008'de Ankara'da vefat etti.

Metin And'ın **YKY**'de yayımlanmış diğer **kitapları** şunlar: Ritüelden Drama. Kerbelâ-Muharrem-Ta'ziye (2002) Oyun ve Bügü (2003) Minyatürlerle Osmanlı-İslâm Mitolojisi (2007) 16. **Yüzyılda İstanbul**. Kent - Saray - Günlük Yaşam (2011) Osmanlı Tasvir **Sanatları** 1: Minyatür (2014) Ottoman Figurative Arts 1: Miniature (2017) Osmanlı Tasvir **Sanatları** 2: Çarşı Ressamları (2018) Ottoman Figurative Arts 2: Bazaar Painters (2018)

M. SABRİ KOZ 1950 yılında Divriği'de doğdu. Sivas İlk öğretmen Okulu'nu, İstanbul Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nü bitirdi. Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans tamamladı. Sakarya, Kahramanmaraş ve İstanbul'da öğretmenlik ve yöneticilik yaptı, Emekli oldu. Edebiyat, çocuk edebiyatı, folklor ve halk edebiyatı üzerine bine yakın makale ve ansiklopedi maddesine, elliye aşkın kitabına imza attı; çok sayıda kitabın değişik katkılarla editörlüğünü yaptı.

TÜLÜN DEĞİRMENCI, Kırşehir doğumlu. Akademik kariyerine Hacettepe Üniversitesi, **Sanat Tarihi** Bölümü'nde başladı. Resimli Elyazmalar, Halı ve Resim, Ani Kazılarında Bulunan Baska Teknikli Sırsız Seramikler gibi konularında çalıştı. Harvard, Oxford, California Üniversitelerinde konuk öğretim üyeliği yaptı. Pamukkale Üniversitesi'nde **Sanat Tarihi** Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalıştı. Türk ve İslam El **Sanatları**, İslam İkonografisi. İslam **Sanatında** Resim, Minyatür **Sanatı**, Osmanlıda Resim ve Siyaset İlişkisi, "Türk **Sanatı**" Sorunu gibi dersler veriyor. Birçok ödül kazandı.

"İktidar Oyunları ve Resimli **Kitaplar**: II. Osman Devrinde Değişen Güç Simgeleri" adlı çalışması İstanbul: **Kitap** Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. Onlarca makalesi yayımlanmıştır.